

Будова слова —

МОВИ
ОСНОВА

3 клас

Розкрити дужки

На узліссі росла береза. Біля (бере-
за) ріс кущ калини. Кожного ранку со-
нечко дарувало (береза) яскраву
усмішку. (Береза) милувалися всі навк-
руги.

Закінчення слова

Зі слів кожного рядка, змінюючи, де
треба, закінчення слів, складіть речен-
ня і запишіть. Дайте заголовок текстів.

- 1) восени, ходили, в, діти, діброва;
- б) стояли, дуби, в осінньому, краси-
вому, вбрання;
- 3) гладенькі, збирали, діти, жолуді;
- 4) навесні, жолуді, кожний, посадив,
кілька;
- 5) них, з, виростуть, дубки.

- 1) восени, ліс, цікаво, в;
- 2) прилетіла, ось, і, сіла, сойка, пе-
ньок, на;
- 3) принесла, дзьоб, в, вона, жолудь;
- 4) його, під, ховати, почала, коріння.

1) по, повзли, небо, хмари, темно-сині;

2) дрібний, накрапав, дощ;

3) листя, вітер, обривав, на, дерева;

4) так, по, осінь, земля, ступала.

1) важкі, і, хмари, чорні, по, небо, пливли;

2) віти, дерева, гойдав, вітер, сердитий;

3) од, вітер, жовте, тріпотіло, сумно, листя;

4) холодна, осінь, настала, дощова.

1. Запишіть відгадки. Визначте закінчення і основу.

Хто мовчить, а всіх людей навчить?

Рідке, а не вода,

Біле, а не сніг.

Що сходить без насіння?

Які слова відповідають схемі

□ □

а) вода, мир, зима;

б) море, вишня, весна;

в) сіль, хліб, гай.

1. Випиши слова у три колонки, так, щоб у кожній колонці були слова зі спільною частиною.

**Шелест, зерно, легкий, легенько,
шелестить, зернистий, легше,
шелестіння, зернятко, зернина,
зашелестіли, легесенький.**

Виписати споріднені слова .

Позначити спільну частину.

Рано, на світанку вибігла я
з хати —
Весноньку-веснянку буду
зустрічати.
Квіточок весняних я букет
несу —
Хай вплете весна їх у свою
косу.

Гра «Знайди зайве слово»

- Хвиля, хвилюватись, хвилина, хвилювання, схвильований.
- Дощ, дощовий, дощаний, дощовик.
- Рев, ревун, ревучий, ревіти, ревінь, ревище.
- Водити, проводка, заводити, водяний.
- Маленький, маля, малюк, малина, малесенький.

Підберіть спільнокореневі слова.

Праця
грибний
квітка
дубовий
веселка
зернисти
маленьки
святкуват
посадка
зима

Вигадка
синок
радісний
бережок
прекрасний
проліски
хмарка
ходьба
сонечко
веснянка

Корінь слова

Підібрати заголовок.

Визначити споріднені слова , позначити корінь.

1) На високому березі річки розкину-
лися високі... Під верболозами зеленіє
шовкова трава. А маленькі... дивляться
на себе у дзеркальну воду і простяга-
ють свої... віти до теплого весняного со-
нечка.

2) Коло нашого села великий... От іде
лісничий... стежкою, оглядає своє гос-
подарство. Кожне дерево, кожен кущик
— це... діти. Весело кує зозуля у...

Знайдіть спільнокореневі слова,

визначте корінь

1-е: Бережливий

бережок

бережний

бережливість

2-е: Дорогий

дорога

дорожиш

подорожчати

придорожній

3-е: Сирість

сирник

сирий

відсиріти

**Замінити слова так,
щоб у них відбулося чергування.**

Пух —	Книга —
Сніг —	Рік —
Рука —	Муха —

**За допомогою префіксів утворити
спільнокореневі слова.**

Веду —	Пишу —
Кинув —	Летів —
Несу —	Біг —

**Встав пропущені букви, напиши перевірні
слова.**

Л□егенький —	В□шневий —
Ш□рина —	Д□рев'яний —
С□ніло —	М□дівник —

Познач будову слів.

Зимонька, вітерець, подруга, за-
морський, перепис, тінь.

Підставити в слова префікси роз -, без -.

1.

...пам'ятний
...радісний
...аварійний
...цілувати
...'яснити

2.

...сердечний
...платний
...іменний
...ліпити
...нести
...атомний

3.

...в'язав
...страшний
...іменний
...хотів

4.

...хмарний, ...сипати, ...повідати, ...сонна,
...шумний, ...фарбувати, ...шумний,
...крилий.

1. Записати слова з префіксом з –чи с-.

...робити, ...ховав, ...фотографував,
...пекти, ...горнув, ...казав, ...в'язав.

2. Вставте, де потрібно, апостроф .

Роз...яснити, в...яснити, роз...казати,
по...їхати, з...юрмитись, з...бігтися,
об...писати, об...єднатись, під...їхати,
піді...йти, з...їзд, пере...їзд.

3. За допомогою префіксів утворити антоніми.

Вибіг -..., в'їхав - ..., влетів -...,
Підняв -..., вийшов -..., зачинити -....

4 Побудуйте ланцюжок слів з різними префіксами.

Летіти - ..., ...,

Нести - ..., ...,

Вести - ..., ...,

Відгадати слова.

а) Корінь мій знаходиться в
«ціні»,
Префікс дай від «оклику» мені,
Суфікс — від «лінійки» чи від
«зірки»,
Разом — результати перевірки.

б) Корінь з «підкладки»,
Префікс — з «обшивки»,
Суфікс — із «косинки»,
А все разом — для книжки.

в) Слово складається з двох частин:
перша частина — корінь слова «учити-
ся», друга — суфікс слова «в'язень».
Ціле слово — синонім слова «школяр».

г) Слово складається з двох частин:
перша частина — корінь слова «кома»,
друга — префікс слова «попрацюва-
ти», третя — звук, що позначається
буквою, яка стоїть в алфавіті перед У.
Ціле слово — назва солодкого напою з
фруктів і ягід.

Спишіть, вставляючи пропущені букви.
Допишіть перевірні слова.

Д...мок — ..., ле...ко — ...,
гл...бина — ..., про...ба — ...,
пл...че — ..., ні...ті —

Замініть слова так, щоб відбулося чергування
ГОЛОСНИХ.

Лід — ...,	річ — ...,
ягода — ...,	кіт — ...,
бджола — ...,	осінь —

Вставте замість крапок префікс з – (с-).

...права, ...тиснути, ...хилитись,
...ріст, ...кинути, ...фотографувати,
...ЧИСТИТИ.

Позначте будову слів.

Зима, загадка, лікарня, тепленький,
вечірній.

8. Доберіть кілька слів, які мають та-
ку будову:

Допишіть закінчення слів.

Тече річк_. За річк_ розкинулося село.